

Intertekstueel Bijbel en Koran lezen

Opzet voor drie bijeenkomsten

Raad van Kerken in Nederland

Stichting Islam & Dialoog

Raad van Kerken
in Nederland

Inhoudsopgave 'Intertekstueel Bijbel en Koran lezen'

Voorwoord	blz. 3
inleiding	
vragen, opmerkingen en suggesties	
Werken met dit materiaal	blz. 5
doelstelling	
methode	
rol van imam en predikant of pasto(o)r	
werving	
deelnemers en samenstelling van de groep	
opzet bijeenkomsten	
spelregels	
evaluatie deelnemers	
evaluatie gespreksleider en voorgangers	
Bijeenkomst 1 (werk materiaal)	blz. 9
thema: rentmeester/chalief	
Bijeenkomst 2 (werk materiaal)	blz. 13
thema: vertrouwen	
Bijeenkomst 3 (werk materiaal)	blz. 22
thema: Bijbel en Koran - gebruik en beleving	

Voorwoord

Inleiding

Dagelijks krijgen we beelden vanuit de hele wereld in onze kamers gepresenteerd. In elke stad en in veel dorpen wonen mensen afkomstig uit alle delen van de wereld. De nieuwe omgeving, waarin migranten leven, verschilt in allerlei opzichten van hun land van oorsprong. Omgekeerd krijgen autochtonen te maken met de aanwezigheid van mensen uit verschillende culturen. Kortom: door de globalisering verandert er veel, en dat niet alleen in de grote steden, ook 'in de provincie'.

In hun nieuwe situatie stellen de moslimmigranten in Nederland andere vragen aan de betekenis van de Koran in hun dagelijkse leven dan hun geloofsgenoten in hun landen van herkomst. (Voor christenmigranten geldt overigens hetzelfde ten aanzien van de Bijbel). Op dezelfde manier roept bij autochtone Nederlanders de ontmoeting met mensen uit andere culturen ook nieuwe vragen op aan de betekenis van de Bijbel in hun nieuwe situatie.

Welke nieuwe vragen roept dit bij moslims en christenen op ten aanzien van hun Heilige Boeken? In hoeverre lijken ze op elkaar of verschillen ze van elkaar? Wat kunnen we op dit punt van elkaar leren?

Dergelijke vragen maken het de moeite waard om Bijbel en Koran als moslims en christenen samen te lezen.

Vanuit dit perspectief is het materiaal 'Intertekstueel Bijbel en Koran lezen' (drie bijeenkomsten) in nauwe samenwerking tussen vertegenwoordigers van de *stichting Islam & Dialoog* en de *Contactgroep Islam van de Raad van Kerken in Nederland* tot stand gekomen.

Aan het tot stand komen van dit materiaal is meegewerkt door :
drs. Alper Alasag (directeur van de Stichting Islam & Dialoog), dr. Özcan Hidir (docent aan de Islamitische Universiteit Rotterdam), drs. Jan Post Hospers en ds. Wim van Dommelen (projectmedewerkers Ontmoeting Moslims van de Protestantse Kerk in Nederland), Theo Maat, BA (projectleider interreligieuze activiteiten en supervisor van Together, het internationale programma van ICCO/Kerk in Actie) en pater Johan Miltenburg M.Afr..

Vragen, opmerkingen en suggesties

We stellen het bijzonder op prijs, als u ons deelgenoot wil maken van uw ervaringen met dit materiaal, dat zich in een experimenteel stadium bevindt. U kunt uw vragen, opmerkingen en suggesties met betrekking tot opzet en inhoud van de bijeenkomsten sturen naar: Alper Alasag (alasag@gmail.com) of Wim van Dommelen (w.van.dommelen@pkn.nl).

Ook worden we graag geïnformeerd over uw eigen opzet van de
bijeenkomsten of over door uzelf ontwikkeld materiaal.
Alvast onze hartelijke dank!

Stichting Islam & Dialoog

www.islamendialoog.nl
Rochussenstr. 221- 223
3021 NT Rotterdam
e-mail: info@islamendialoog.nl
tel. 010 2400015

Raad van Kerken in Nederland

www.raadvankerken.nl
Kon. Wilhelminalaan 5
3818 HN Amersfoort
e-mail: rvk@raadvankerken.nl
tel. 033 4633844

Werken met dit materiaal

Doelstelling

Moslams en christenen met elkaar in gesprek brengen over de vraag wat de teksten van hun Heilige Schriften (Bijbel en Koran) betekenen in hun dagelijkse leven, dat gekenmerkt wordt door multiculturaliteit. De nadruk ligt niet in eerste instantie op de tekst, alhoewel die niet onbelangrijk is. Het gaat vooral om de ontmoeting tussen moslams en christenen en het onderlinge gesprek over de vraag wat de teksten in hun dagelijkse leven betekenen. Wat kunnen we leren van elkaar?

Methode

Bijbel en Koran zijn niet zo maar synoptisch met elkaar te vergelijken en over te zetten naar de huidige situatie. De hermeneutiek en de usul staan in verschillende tradities. Daarom is gekozen om te werken met *thema's*.

Binnen de groepen zal een sfeer vertrouwdeheid en openheid gecreëerd moeten worden. Dit houdt in dat de gesprekken goed geleid worden, en dat er regels gesteld worden voor de manier van met elkaar in gesprek gaan.

De Koran- en Bijbelteksten worden weliswaar uitgelegd, maar voor een goed verstaan is het toch zinvol, dat de deelnemers het materiaal tevoren kunnen lezen. Het is aan de gespreksleider en de groep hier al of niet afspraken over te maken.

Rol van imam en predikant of pasto(o)r

We stellen ons voor dat een predikant of pasto(o)r en imam plaatselijk samen om de tafel gaan zitten om aan de hand van dit materiaal enkele bijeenkomsten te plannen en op te zetten. Afspraken kunnen worden gemaakt over het werven van de deelnemers, plaats en tijd van de bijeenkomsten etc.. Naast hun inbreng is een gespreksleider nodig om de bijeenkomsten te leiden.

Werving

De werving van deelnemers vindt plaats binnen de eigen kring. Het is van belang, dat de predikant, pasto(o)r of imam de deelnemers kent.

Deelnemers en samenstelling van de groep

- Een zelfde aantal moslams en christenen (zo mogelijk).
- In totaal niet meer dan 10 mensen; we denken met name aan jongeren (16+), maar een groep ouderen kan natuurlijk ook.
- De deelnemers schrijven zich in principe in voor de gehele cursus
- Voorwaarde voor de deelnemers is openheid naar elkaar en de bereidheid om naar de ander te luisteren.
- Belangrijk is dat voor de uitleg van het gedeelte van de Bijbel een predikant meedoet en voor het gedeelte uit de Koran een imam.

- Daarnaast is er een gespreksleider. Het is de taak van de gespreksleider om ervoor te waken (samen met de deelnemers) dat de gespreksregels in acht worden genomen, en de verschillende onderdelen van de bijeenkomst goed aan bod komen.
- Eén van de deelnemers maakt een verslag.

Opzet bijeenkomsten

Bij de opzet voor de bijeenkomsten kan gedacht worden aan onderstaand model, maar het kan natuurlijk ook (op basis van eigen ervaring etc.) anders.

Voor de duur van de bijeenkomsten moet worden gerekend op 2 uur en dertig minuten (maximaal).

Hoofdlijn:

- lezen, toelichting en verhelderingsvragen Bijbelgedeelte(n) bij het thema
- lezen, toelichting en verhelderingsvragen Korangedeelte(n) bij het thema
- gesprek en bezinning naar aanleiding van concrete vragen

Per onderdeel is de tijd aangegeven. Centraal staat onderlinge ontmoeting en gesprek.

a. bijeenkomst 1

1. Welkom en kennismaking
2. Uitleg doelstelling en opzet van de cursus
3. Korte en toch nadrukkelijke duiding van de spel(gespreks-)regels
(voor 1,2 en 3 samen plm. 25 minuten)
4. Maken van afspraken m.b.t. het maken van eventuele verslagen
5. Het gedeelte uit de Bijbel wordt gelezen en door een predikant bondig toegelicht
6. Gelegenheid voor het stellen van verhelderingsvragen; geen discussie!
7. Het gedeelte uit de Koran wordt gelezen en toegelicht door een imam
8. Gelegenheid voor het stellen van verhelderingsvragen; geen discussie!
(twee keer 20 minuten)
9. Korte pauze (10 minuten)
10. Onder leiding van de gespreksleider vindt een inhoudelijk gesprek plaats naar aanleiding van de in dit materiaal geformuleerde vragen en/of stellingen
(45 minuten)
11. Op de afgesproken tijd rond de gespreksleider af. Een korte mondelinge evaluatie vindt plaats: heeft deze bijeenkomst beantwoord aan de verwachtingen? (10 minuten)

b. bijeenkomst 2

1. Welkom door gespreksleider
2. Maken van afspraken m.b.t. het maken van een eventueel verslag
3. Het gedeelte uit de Bijbel wordt gelezen en door een predikant bondig toegelicht
4. Gelegenheid voor het stellen van verhelderingsvragen; geen discussie!
5. Het gedeelte uit de Koran wordt gelezen en toegelicht door een imam
6. Gelegenheid voor het stellen van verhelderingsvragen; geen discussie! (*twee keer 20 minuten*)
7. Korte pauze (*10 minuten*)
8. Onder leiding van de gespreksleider vindt een inhoudelijk gesprek plaats naar aanleiding van de in dit materiaal geformuleerde vragen en/of stellingen (*45 minuten*)
9. Op de afgesproken tijd rond de gespreksleider af. Een korte mondelinge evaluatie vindt plaats: heeft deze bijeenkomst beantwoord aan de verwachtingen? (*10 minuten*)
10. Welke vragen zijn blijven liggen? Inventarisatie met het oog op de derde bijeenkomst.
11. Eventuele afspraken over het organiseren (hapjes etc.??) van de informele afsluiting op de laatste avond

c. bijeenkomst 3

1. Welkom door gespreksleider
2. Bespreken van vragen, die zijn blijven liggen (door de gespreksleider geïnventariseerd) (*maximaal 45 minuten*)
3. Iemand (tevorens afspreken!) vertelt iets over Bijbel(gebruik) en beleving (*20 minuten, inclusief informatieve vragen*)
4. Iemand (tevorens afspreken!) vertelt iets over Koran(gebruik) en beleving (*20 minuten, inclusief informatieve vragen*)
5. Rondje: wat hebben de deelnemers van deze ontmoetingen 'meegenomen'? (*20 minuten*)
6. Is er een vraag naar één of ander vervolg?!
7. Informele afsluiting (ontspannen samen-zijn)

Spelregels

De gespreksleider kan deze spelregels uitdelen of een exemplaar op tafel leggen ter inzage.

1. Spreek namens jezelf (ik denk/geloof...'; niet: 'de kerk/de islam zegt...').
2. Als je een vraag stelt aan iemand, zeg erbij waarom je die vraag stelt (respect voor elkaar is uitgangspunt).
3. Selecteer wat je zegt, gooi niet zomaar alles eruit.
4. Geef geen interpretatie van wat anderen zeggen, maar vraag: Wat bedoel je?
5. Wees voorzichtig met generalisaties ('Iedereen weet toch, dat...').

6. Als iemand je bejegt op een manier, die je minder prettig vind, zeg dan wat je voelt.
7. Storingen hebben voorrang.
8. Slechts één tegelijk aan het woord. (Leren) luisteren naar elkaar is belangrijk.
9. Als meederen tegelijk iets willen zeggen, spreek dan af in welke volgorde men aan de beurt is.
10. Steel het gesprek niet ('Ik kan het je nog sterker vertellen...').

De spelregels samengevat:

Behandel de ander zoals je zelf behandeld wil worden!

Evaluatie deelnemers

1. Hebben de bijeenkomsten aan de eigen verwachtingen beantwoord?
2. Wat heeft bijzonder aangesproken? Waar had je/u moeite mee?
3. Wat heb je/hebt u 'geleerd'?
4. Wat vond je/u van de inbreng van de voorgangers en de gespreksleider?
5. Wat heb je/hebt u aan verdere opmerkingen of suggesties?

Evaluatie gespreksleider en voorgangers

1. Hebben de bijeenkomsten aan uw verwachtingen beantwoord?
2. Hoe beoordeelt u het materiaal? Welke kanttekeningen hebt u bij:
  - a. het methodische hoofdstuk
  - b. de aanpak van de thema's
3. Mist u een of ander in de methodische aanpak of bij de manier waarop de thema's aan de orde worden gesteld?
4. hebt u verder nog opmerkingen of suggesties die niet eerder genoemd zijn?

Bijeenkomst 1 - thema: Rentmeesterschap

1. Bijbel: rentmeester

In het Grieks wordt hiervoor het woord 'oikonomos' gebruikt. Oikos betekent huis en oikonomia wil zeggen huishoudkunde.

Het principe van een rentmeester is: de baas geeft zijn eigendom uit handen en geeft de rentmeester de opdracht om dit te beheren.

Dit doet denken aan de verhalen uit Genesis 1 en 2. Het zijn de eerste hoofdstukken van de Bijbel. In deze hoofdstukken staat de schepping centraal.

Genesis 2:15-17

15 God, de HEER, bracht de mens dus in de tuin van Eden, om die te bewerken en erover te waken. 16 Hij hield hem het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten, 17 maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.'

In Genesis 2 gaat het om wie de mens is en hoe de mens door God bedoeld is: als mens voor God en als hulp voor de medemens.

Daarom mag de mens de tuin van Eden bewerken en bewaken. Van alle bomen mag gegeten worden behalve van de boom van de kennis van goed en kwaad.

Verder geeft God aan de mens zijn vrouw als medemens.

Gaat het in Genesis 2 om wie de mens is, in Genesis 1 gaat het om wie God is.

Gen. 1:26-28

26 God zei: 'Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken; zij moeten heerschappij voeren over de vissen van de zee en de vogels van de hemel, over het vee, over de hele aarde en over alles wat daarop rondkruipt.' 27 God schiep de mens als zijn evenbeeld, als evenbeeld van God schiep hij hem, mannelijk en vrouwelijk schiep hij de mensen. 28 Hij zegende hen en zei tegen hen: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.'

De dieren van het land worden naar hun aard geschapen, de mens naar het Beeld van God. Dit beschrijft een relatie. De mens is beeld van God en krijgt als opdracht om te heersen over de schepping, zoals God heerst, namelijk

als hoeder, als beschermer, als degene die bevrijdt uit de chaos en de dood en naar het licht en het leven leidt.

Rentmeester zijn in de Bijbel is dus heerser zijn over de schepping als beeld van God.

Dit kwalificeert de omgang van de mens met de medemens, met de natuur en met geld en economie.

Het eerste woord van God over zijn schepping is: 'Zie, het was zeer goed'. Deze herinnering aan het begin is zowel verontrustend als troostrijk. Het verontrust omdat ze de gedachte voedt, dat God en mensen zich niet mogen neerleggen bij de toestand van onze wereld. Het troost, omdat sporen van de liefde van God om ons heen te vinden zijn.

Genesis verhaalt niet alleen over het scheppende werk van God, dat zes dagen duurt. De zevende dag, de sabbat (rustdag) van God, hoort onverbreeklijk bij de schepping. Niet alleen God 'ademt op', maar ook de schepping. God heiligt de sabbat, en deze dag heeft in Genesis geen nacht als de andere dagen. Anders gezegd: het grondritme van de schepping houdt geen ongebreidelde groei in.

Op allerlei plaatsen in de Bijbel klinkt de belofte van een nieuwe schepping.

2. Koran: chaliefa (rentmeester)

Soera Al-Bakara 2:30 e.v.

30Toen uw Heer zei tegen de Engelen: Ik zal een chaliefa op aarde scheppen. Zeiden zij: Zult u daar iemand plaatsen die daar verderf zal brengen en bloed zal vergieten; terwijl wij U lofprijzen en U heiligen? Waarop Hij zei: Ik weet wat jullie niet weten.

31En Hij onderwees Adam alle namen en toonde hen aan de Engelen en zei: Vertel mij de namen van deze dingen als jullie oprecht zijn in jullie zaak.

32Zij zeiden hierop: Lof zij aan U, Heer. Wij hebben geen kennis dan wat U ons hebt onderwezen. Voorwaar U bent de Wetende, de Wijze.

33Hij zei: O Adam, onderricht hen omtrent de namen. En toen Adam dat had gedaan, zei Hij: Heb ik jullie niet gezegd dat ik het verborgene in de hemelen en op aarde ken en dat ik weet wat jullie doen blijken en wat jullie verborgen houden.

In deze passage uit de Koran zijn voor de bespreking van ons onderwerp enkele zaken van belang:

- 1) De schepping van de mens en zijn aanwijzing als chaliefa (rentmeester) vallen samen. Als chaliefa van God mag hij Zijn Naam kenbaar maken en in Zijn Naam spreken op aarde. Een voorwaarde is wel dat hij zich houdt aan de regels van de Schepper. Rentmeester mogen zijn van God

is voor de mens de grootste eer maar brengt tevens een zware verantwoordelijkheid met zich: een taak waar zelfs bergen onder zouden bezwijken.

- 2) De engelen maken bezwaar, ervan uitgaande dat de mens een potentiëel heeft om verderf te zaaien en bloed te vergieten. Hun kennis over de mens in wording is echter beperkt. Zij weten niet wat God wel weet: dat de mens door de materiële en immateriële elementen in zijn natuur het vermogen heeft om dichter bij God te komen dan de engelen.
- 3) God onderwijst Adam alle namen en verheft hem zo als het ware boven de engelen. Wat de namen inhouden wordt in de Koran niet genoemd. Zijn dat belangrijke objecten geweest uit de schepping? Waren het concepten van esoterische aard of waren het de verschijningen van Goddelijke Namen in de schepping? In ieder geval betrof het een onderricht dat de engelen niet hadden genoten waardoor zij in Adam hun meerdere moesten erkennen.

Dit geeft ons te denken over de bijzondere aard van de mens in relatie tot zijn Schepper en de schepping. De mens bevindt zich in de normocosmos: de dimensie waarin wij zonder hulpmiddelen kunnen horen en zien. De wereld waarin wij leven. Maar de mens houdt zich ook bezig met de microcosmos, de wereld van eencellige organismen en zelfs verder in het kleine: de wereld van atomen en subatomaire deeltjes waar afstanden in miljoenen van een miljoenste meter worden uitgedrukt. Met hetzelfde elan, dezelfde gedrevenheid, onderzoekt de mens de relatie tussen sterren en sterrenstelsels in de macrocosmos en probeert hij de grenzen van de ruimte te ontdekken en spreekt dan over afstanden die het licht in miljoenen jaren aflegt. Hij zoekt naar bijzondere levensvormen op andere planeten, vaak blind voor de eigen uniciteit als soort. Is er een ander schepsel op de hele aarde die op deze wijze alle fysieke dimensies van de schepping kan doorkruisen met de mentale vermogens, hem geschonken door de Schepper?

In deze hoedanigheid looft en dient de chaliefaah zijn Schepper in alle denkbare dimensies van zijn holistische bestaan. In zijn taak als chaliefaah maakt hij gebruik van de schepping. Aanwijzingen voor verantwoord gebruik zijn voorhanden in de schriftelijke openbaring. Als je niet in overeenstemming handelt met deze aanwijzingen is de kans dat er schade ontstaat groot. Een van de regels voor een goed gebruik is het goddelijk verbod op verkwisting. De volgende passages uit de Koran zijn eenduidig hierover.

Soera Al-En'am 6:141

Hij is het die tuinen doet ontstaan, gestut en ongestut, dadelpalmen en veldgewas, olijven en granaatappels, gelijksoortig en verschillend. Eet van de vruchten daarvan wanneer het vrucht

*draagt en doe het recht op de dag van de oogst. Maar **verkwist niet**. Voorwaar God bemint de verkwisters niet.*

Soera Al-A'raf 7:31

*O kinderen van Adam! Draagt uw tooi op iedere plaats van gebed: eet en drinkt, maar **verkwist niet**. Want God bemint de verkwisters niet.*

Soera Al-Israa 17:27

*Geef aan de verwant wat hem toekomt en aan de behoeftigen en de zoon des wegs (reiziger). En **verkwist niet**. Voorwaar de **verkwisters** zijn de broeders van de Satans. En de Satan is **ondankbaar** jegens zijn Heer.*

Verkwisting kan materiëel zijn: geld, goederen, natuurlijke bronnen. Ook immateriële verkwisting is mogelijk: verkwisting van tijd en mentale energie. In welke vorm dan ook, het moge duidelijk zijn dat misbruik en verkwisting van hetgeen ons door de Schepper en Ware Bezitter in bruikleen is gegeven niet past in het chaliëfah-schap.

3. Om over door te praten...

Vragen

1. Wat heb(t) je/u voor nieuws gehoord?
2. Wat valt je/u op in deze teksten als het gaat om rentmeester of chaliëfa zijn?
3. Raken de teksten ergens aan jouw/uw leven? Kun(t) je/u iets vertellen over jouw/uw dromen, weerstand en vragen bij dit onderwerp?
4. Wat kun(t) je/u met deze teksten heel concreet in het eigen leven?

Literatuur:

Ulrich Duchrow en Gerhard Liedke, *Sjalom – een bijbels-theologische handreiking bij het conciliair proces*; uitg. Boekencentrum, ISBN 90 239 0238 6

Bijeenkomst 2 - thema: Vertrouwen

1. Bijbel: enkele gedachten over 'vertrouwen' in de Bijbel

Vertrouwen en geloven zijn in de Bijbel haast inwisselbare woorden. Het Hebreeuwse *'mn* en Griekse *pisteuoo* worden dan eens met geloven dan weer met vertrouwen vertaald.

1. Van de Hebreeuwse stam *'mn* ('vaststaan, zeker zijn') is ook ons woordje 'amen' afgeleid. Vertrouwen of geloven is dus ergens 'amen' op zeggen. Niet enkel door het met het verstand voor waar en betrouwbaar te houden en door met woorden in te stemmen. Met hun hele doen en laten zeggen mensen ergens amen op. God vertrouwend laten mensen Hem toe in hun leven als een God die de weg wijst, zegent, redt, beschermt, vermaant, etc.... en richten ze hun leven daar ook naar in.
2. Vertrouwen is God op zijn woord en beloften geloven. Vaak is vertrouwen een basis voor hoop of verwachting.
3. God zelf lokt dit vertrouwen uit. Hij wekt dit vertrouwen. Vertrouwen is steeds een reactie, een antwoord.
4. Vertrouwen is vaak aangevochten, wordt op de proef gesteld.

Twee Bijbelverhalen vormen een goed vertrekpunt voor een gesprek over vertrouwen op God.

Wat zeggen deze verhalen volgens jou/u over vertrouwen?

Genesis 12: 1 t/m 9

Met Abram maakt God een nieuw begin. God heeft de mens geschapen naar zijn beeld om de aarde te bewerken en bewaren (Gen. 1 en 2), maar de mens vervreemt zich van Hem (Gen. 3) en van zijn naaste (Gen. 4). Na de zondvloed maakt God met Noach en zijn zonen een nieuw begin (Gen. 6-9). Waar de volkerenwereld in hoogmoed hemel en aarde met een toren wil verbinden (Gen. 11), neemt God zelf het initiatief mensen op te zoeken. Voor het eerst sinds de tijd van Noach spreekt God bij Abram¹ weer tot een mens. Een keerpunt in het boek Genesis. De blik richt zich vanaf dit punt op Abram en de kring om hem heen: Israël, dat op zijn beurt voor de volkerenwereld staat. God moet ergens beginnen om zich bekend te maken. Hij begint met Abram. Abram als voorbeeld, archetype van de gelovige.

De HEER zei tegen Abram: 'Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat ik je zal wijzen.'² Ik zal je tot een groot volk maken, ik zal je zegenen, ik zal je aanzien geven, een bron van zegen zul je zijn.'³ Ik zal zegenen wie jou zegenen, wie jou bespot, zal ik vervloeken. Alle volken op

---

¹ De naam Abraham (lett.: 'Vader van een menigte') krijgt Abram in Genesis 17:4 als God een verbond met hem sluit.

aarde zullen wensers² gezegend te worden als jij.⁴ Abram ging uit Charan weg, zoals de HEER hem had opgedragen. Hij was toen vijfenzeventig jaar. Hij nam zijn vrouw Sarai mee en Lot, de zoon van zijn broer, en ook alle bezittingen die ze hadden verworven en de slaven en slavinnen die ze in Charan hadden verkregen. Zo gingen ze op weg naar Kanaän.

In het Bijbelboek **Hebreeën (11:8-10)** wordt deze stap van Abraham in verband gebracht met geloof/vertrouwen (*pistis*: zonder lidwoord).

‘Door geloof ging Abraham, toen hij geroepen werd, gehoorzaam op weg naar een plaats die hij in bezit zou krijgen, en hij ging op weg zonder te weten waarheen. Door geloof trok hij naar het land dat hem beloofd was, maar hem nog niet toebehoorde. Samen met Isaak en Jakob, mede-erfgenamen van de belofte, woonde hij daar in tenten omdat hij uitzag naar een stad met fundamenten door God zelf ontworpen en gebouwd’.

Enkele opmerkingen:

1. Geloven/vertrouwen is ‘gaan’. Gods eerste woord is ‘Ga’. Dat betekent ook loslaten: van steeds nauwere banden (land > familie > naaste familie). In de tijd van Abraham is deze breuk een op het spel zetten van je bestaanszekerheid. Loslaten van veiligheid. Sprong in vertrouwen op een stem van de overkant, een woord van God. Op weg gaan, ‘zonder te weten waarheen’. Dat dit vertrouwen aangevochten wordt, blijkt wel uit het verdere verhaal van Abra(ha)m.
2. Geloven is gaan. Het land wordt in het boek Genesis nooit volledig bereikt. Abraham en zijn nakomelingen blijven vreemdelingen en zien het beloofde land ‘van verre’. Gelovigen zijn dus nooit ‘gearriveerde’ mensen, maar blijven mensen onderweg, die verlangen naar het uiteindelijke koninkrijk van God.
3. Abraham wordt geroepen om ‘een bron van zegen te zijn’. In het gaan mag degene die op God vertrouwt anderen tot zegen zijn.

Matteüs 14: 22 t/m 33

In het eerste hoofddeel van het Matteüsevangelie (4:17-16:20) toont Jezus zijn leerlingen door zijn onderwijs en tekenen iets van zijn geheim. In Hem is het Koninkrijk der Hemelen nabij gekomen. Zodra de messiaanse verwachtingen echter hooggespannen zijn, wordt in hoofdstuk 16 duidelijk dat Jezus een *lijdende* Messias zal zijn. Voor het zover is wil Jezus echter vertrouwen en geloof wekken. Zo ook in dit verhaal op onstuimige zee.

---

² Een merkwaardige vertaling overigens van de NBV! Er staat toch echt: ‘Met/in jou zullen alle generaties van de aardbodem gezegend worden’.

Meteen daarna (na het wonder met de broden) gelastte Jezus de leerlingen in de boot te stappen en alvast vooruit te gaan naar de overkant, hij zou ook komen nadat hij de mensen had weggestuurd.²³ Toen hij hen weggestuurd had, ging hij de berg op om er in afzondering te bidden. De nacht viel, en hij was daar helemaal alleen.²⁴ De boot was intussen al vele stadiën van de vaste wal verwijderd en werd, als gevolg van de tegenwind, door de golven geteisterd.²⁵ Tegen het einde van de nacht kwam hij naar hen toe, lopend over het meer.²⁶ Toen de leerlingen hem op het meer zagen lopen, raakten ze in paniek. Ze riepen: 'Een spook!' en schreeuwden het uit van angst.²⁷ Meteen sprak Jezus hen aan: 'Blijf kalm! Ik ben het, wees niet bang!'²⁸ Petrus antwoordde: 'Heer, als u het bent, zeg me dan dat ik over het water naar u toe moet komen.'²⁹ Hij zei: 'Kom!' Petrus stapte uit de boot en liep over het water naar Jezus toe.³⁰ Maar toen hij voelde hoe sterk de wind was, werd hij bang. Hij begon te zinken en schreeuwde het uit: 'Heer, red me!'³¹ Meteen strekte Jezus zijn hand uit, hij greep hem vast en zei: 'Kleingelovige, waarom heb je getwijfeld?'³² Toen ze in de boot stapten, ging de wind liggen.³³ In de boot bogen de anderen zich voor hem neer en zeiden: 'U bent werkelijk Gods Zoon!'

Enkele opmerkingen:

1. Water duidt in de Bijbel op de machten van de chaos, duister en dood. Jezus delt' over het water. Dit herinnert aan de taal van Job 9:8 waar God zelf voortschrijdt over de hoogten der zee (zie ook Ps.77:20 en Jes. 43:16). Jezus bedwingt de chaosmachten.
2. Het grote vertrouwen dat Jezus bij Petrus oproept, keert om in vertwijfeling en angst als deze onder de indruk komt van de tegenwind. Vertrouwen wordt aangevochten.
3. Jezus vermaant Petrus met 'kleingelovige', niet 'ongelovige'. Heeft twijfel een plek in het geloof? (vgl. Math. 28:16)

2. Koran: vertrouwen op (of in) Allah

-"Op Allah moeten jullie je vertrouwen stellen als jullie gelovigen zijn" (el-Mâide, 5:23; Yoenes, 10:84)

-Toen hij door Nimrod in het vuur werd gegooid zei de Profeet Abraham: "Allah is voor mij goed genoeg, wat een voortreffelijke beschermheer is Hij" (Riyâdu's Sâlihîn, II/117) en liet zo een volledig vertrouwen en overgave zien waarna de Verhevene Heer zei:

"O vuur! Wees koud en ongevaarlijk voor Ibrahim-Abraham" (al-Anbiyâ, 21:69) en veranderde het brandende vuur in een rozentuin. Allah is immers tot alles in staat. Hem vertrouwen is waar het om gaat. (al-Ahzâb, 33:48).

"En als jij hun vraagt wie de hemelen en de aarde geschapen heeft zeggen zij: "God." Zeg: "En hebben jullie wel gezien wat jullie in plaats van God aanroepen? Als God voor mij tegenspoed wenst, kunnen zij dan Zijn tegenspoed voor mij wegnemen? Of als Hij voor mij barmhartigheid wenst, kunnen zij dan Zijn barmhartigheid tegenhouden?" Zeg: "Voor mij is God goed genoeg, op Hem moeten zij die vertrouwen hebben hun vertrouwen stellen."(al-Zoemar 39:38)

'Vertrouwen' dat in Islamitische literatuur met termen als '*i'timâd*', '*amâne*', '*amniyyah*' en '*tawaqqul*' wordt aangeduid, is één van de belangrijkste principes in de Islâm. Men zou haast kunnen zeggen dat wanneer er gevraagd zou worden om de Islam in één woord samen te vatten, dat de woorden '*amâne*' en '*amniyya*', die vertrouwen en veiligheid betekenen, de Islam kunnen samenvatten. Als term betekent '*mu'min*' immers 'degene die vertrouwt' en 'degene die vertrouwd wordt door anderen'. *Mu'min*/Gelovige is hij die in Allah gelooft en op Hem vertrouwt en ook zelf door alle anderen in de samenleving wordt vertrouwd. Het is in dit verband dat één van de namen van Allah '*el-Mu'min*' is, want Hij is de bron van veiligheid en vertrouwen. Hij bewaart hen die op Hem vertrouwen.

Vertrouwen/betrouwbaarheid is ook één van de basiseigenschappen van alle profeten. Dit betekent dat zij betrouwbare individuen zijn, ze zijn volledig te vertrouwen in wat ze vertellen. Vanwege dit principe is betrouwbaarheid (*al-amanah*) één van de belangrijkste eigenschappen van de Profeet Mohammed. Volgens de Islamitische geschiedenis/biografiebronnen had de Profeet Mohammed onder zijn volksgenoten als '*Mohammed al-Amien*/Muhammed de Betrouwbare' een bijzondere status verworven. Op het moment dat hij zijn profeetschap publiekelijk uitriep, had ook de eerste test rondom zijn profeet-zijn te maken met zijn betrouwbaarheid. Hij riep namelijk eens alle Mekkanen en zei tegen hen: '*Wat zouden jullie denken als ik jullie zou vertellen dat achter deze berg een leger klaarstaat om jullie te vernietigen?*' Hierop antwoordden ze uit één mond: '*Als jij het zegt dan klopt het*'.

In dit geval moet volgens de Islam de eerste eigenschap van een gelovige betrouwbaarheid zijn waarmee hij zijn omgeving, de samenleving waarin hij leeft, vertrouwen inboezemt.

Aan de andere kant zijn de religieuze teksten van Islam sinds de eerste jaren van Islam door betrouwbare personen doorgegeven. Bij het vastleggen van de authenticiteit van een tekst is nadrukkelijk gelet op de personen die het hebben overgeleverd: zijn ze vrij van leugen in woord en daad? De overleveringen van degenen, die dat niet zijn, zijn afgewezen.

Een van de belangrijkste resultaten van het gevoel van vertrouwen in Allah is betrouwbaar, rechtschapen en eerlijk worden, welke ook de voorwaarden zijn voor succes in het leven of in het afhandelen van een zaak. Dit houdt verband met het verrichten van werk dat overeenkomt met Allah's welbehagen. Door te doen wat de goedkeuring van Allah heeft, wordt een resultaat behaald dat Allah's welbehagen heeft. Deze mensen worden gezien als eerlijke mensen die rechtschapenheid bezitten. Het is heel moeilijk om als persoon rechtschapen te blijven. Hoe meer mensen zich hiervoor inzetten, des te groter de orde en de veiligheid in de samenleving. In feite zijn dit soort mensen een voorwaarde voor de orde en de veiligheid. Toen de *Soera Hoed* met daarin het vers '*Wees correct zoals aan jou bevolen is*' was geopenbaard, zei de Profeet Mohammed daarom '*Deze soera heeft mij verouderd*'. Dit is dan ook precies de reden dat moslims in hun dagelijkse gebeden minstens 17 keer Allah smeken en zeggen: '*O onze Heer, leidt ons op het rechte pad*'. Zonder de hulp van Allah en een volledig vertrouwen op Hem kan niemand dit verwezenlijken. Een gelovige moet eerst beslissen om zo te willen worden en dan moet hij van Allah hulp vragen. De wil van de dienaar en de steun van Allah moeten dus beiden aanwezig zijn. De persoon die in Allah gelooft geeft zich immers over aan Allah, hij vertrouwt op Hem. In de Koran wordt gezegd '*Op Allah moeten jullie je vertrouwen stellen als jullie gelovigen zijn*' (el-Mâide, 23; Yûnus, 84)

De hedendaagse mens probeert zijn leven voort te zetten te midden van vele angsten en zorgen. Anders gezegd: hij leeft omringd door wantrouwen. Als hij zich echter met een volledig geloof zou binden aan zijn Heer, Die hem uit het niets heeft geschapen en hem ontelbare gunsten heeft gegeven, zou hij deze angsten en zorgen niet hebben. Onze Heer wil van de gelovigen immers dat ze hun vertrouwen op Hem stellen. (al-Tegaabun, 13).

Volgens ons geloof speelt alles wat er in het heelal gebeurt zich af binnen de kaders van Allah's wil. Om deze reden heeft de gelovige, die alleen Allah vreest, alle poorten van angst gesloten. Hij is bang dat hij de geboden van Allah zal schenden en Zijn schepselen slecht zal behandelen. Maar mensen vreest hij absoluut niet, net zoals profeet Abraham. Toen hij door Nimrod in het vuur werd gegooid zei hij '*Allah is voor mij goed genoeg, wat een voortreffelijke beschermheer is Hij*' (*Riyâdu's Sâlihîn*, II/117). Zo liet hij een volledig vertrouwen en overgave zien waarna de Verhevene Heer zei: '*O vuur! Wees koud en ongevaarlijk voor Ibrahim-Abraham*' (al-Anbiyâ, 69) en het brandende vuur in een rozentuin veranderde. Allah is immers tot alles in staat. Hem vertrouwen is waar het om gaat. (al-Ahzâb, 3, 48).

Vandaag denken we na over de aard en de grond van ons vertrouwen, op mensen en op God. Daarbij kunnen we Abraham/Ibrahim als voorbeeld en troost beschouwen. Hij bleef vertrouwen op God, maar niet altijd op zijn medemensen. Hij trok weg uit zijn bekende omgeving naar het land dat Allah hem beloofd had. Hij zwoer de oude goden af, legde contacten met

vreemde mensen en vorsten, richtte heiligdommen op voor God en bracht Zijn boodschap met eerlijkheid en vertrouwen aan de mensen.

De belangrijkste term in de islamitische terminologie die een volledig vertrouwen in Allah aanduidt is wellicht '*tawakkul*'. Tegelijkertijd is '*tawakkul*' een van de termen die vaak verkeerd worden begrepen. *Tawakkul* houdt in dat een persoon, nadat hij zijn eigen verantwoordelijkheid heeft genomen, het oordeel over zijn inspanningen aan Allah overlaat. Hij ziet het resultaat dat Allah zal realiseren met vertrouwen en welbehagen tegemoet en heeft daarbij geen verwachtingen van andere mensen. Kort gezegd: hij vertrouwt volledig op Allah en maakt zich geen zorgen over de afloop. *Tawakkul* is een van de fundamentele principes van het geloof in Allah. Allah de Allerhoogste wijst in vele verzen erop dat de gelovigen alleen van Allah hulp moeten verwachten en alleen op Hem moeten vertrouwen. Als de gelovigen, ongeacht de omstandigheden waarin ze zich bevinden, niet louter en alleen op Allah vertrouwen dan betekent dat, dat een dergelijk geloof nog niet geperfectioneerd is. Een hart dat in volledig vertrouwen leeft, krijgt immers als beloning dat men in vrede en rust verkeert en Allah's hulp krijgt. Een van de grote geleerden uit Turkije Saïed Noersie, formuleert dit met de volgende zin:

"*Iemaan* (diepe overtuiging/geloof) leidt tot *tawhied* (monotheïsme) en *tawhied* tot *tasliem* (overgave) en *tasliem* tot *tawaqqul* (volledig vertrouwen) en *tawakkul* tot geluk in beide werelden." (zie. Sözler/Woorden, p. 284).

Wie de biografie van de Profeet Mohammed leest, zal zien dat hij volstrekt vertrouwt op Allah en tegelijkertijd voorbereidingen treft voor al zijn zaken, alle mogelijke gevolgen van te voren bedenkt en daartegen voorzorgsmaatregelen neemt en behoedzaam is. Toen de mensen van de stam Qoraiysh de metgezellen van de Profeet meer en meer gingen onderdrukken en vervolgen, beval de profeet hen immers om naar Abessinië (het moderne Ethiopië) te emigreren. Dit besluit was echter niet van de ene op de andere dag genomen. Integendeel, Abessinië was toentertijd met zijn geografische, politieke en religieuze aspecten een strategische keuze. Abessinië werd toen geregeerd door een rechtvaardige koning genaamd Nadjâshie. Om de metgezellen naar een soortgelijke plek in Arabië te laten emigreren zou geenszins een slimme en juist geplande zet zijn, want in dat geval hadden de Qoraiysh hen met hun religieuze, culturele en taalkundige macht gemakkelijk kunnen bereiken.

Abessinië was dus geografisch gezien de beste keus voor een emigratie. Dit gebied was immers noch te ver noch te dicht bij Arabië en tussen Abessinië en het Arabische schiereiland bevond zich een zee. Daarnaast was dit gebied ook uit religieus oogpunt de beste plek om er naar te emigreren want de bevolking was christelijk dus behorend tot 'de mensen van het Boek'. Ze werden beschouwd als de religieuze groep die het meest liefdevol jegens de moslims stond. In politiek opzicht was Abessinië eveneens geschikt voor emigratie. Het werd immers geregeerd door een koning (Nadjâshie) die met

zijn genade en rechtvaardigheid naam had gemaakt. Om deze reden zei de Profeet Mohammed tegen zijn metgezellen, toen hij toestemming gaf voor emigratie: *“Daar (in Abessinië) is een koning die jullie niet zal onderdrukken (die betrouwbaar is)”*.

Een ander voorbeeld uit de biografie van de Profeet Mohammed, waaruit blijkt dat hij volledig op God vertrouwt en tegelijk anticipeert op de toekomst, is de emigratie van de Profeet naar Medina. In deze emigratie zien we wetenschappelijke planning en geloofsvertrouwen naast elkaar. De Profeet heeft immers tijdens deze emigratie alle voorzorgsmaatregelen getroffen die een mens moet treffen en zijn plannen stap voor stap ten uitvoer gebracht. Allereerst zorgde hij ervoor dat er tussen de stammen Aws en Chazradj en de gelovigen van de 1ste en 2de Aqabah verbonden werden gesloten. Ook kreeg hij van hen de belofte dat ze datgene wat ze voor zichzelf als slecht beschouwden en verboden, ook voor hem zouden verbieden. Op deze manier kreeg hij een goed gevoel over de plek (Medina en haar bevolking) waar hij naar toe zou emigreren.

Zo had hij ook een warm gevoel over diegenen die hem tijdens deze moeilijke reis met vele gevaren en onvoorspelbare situaties zouden vergezellen. Als het ging om kameraadschap was er natuurlijk niemand beter dan Aboe Bakr. Ook vertrouwde hij de waaghals die in zijn bed zou overnachten tijdens de nacht van deze gevaarlijke emigratie toen hij de zet van zijn vijanden overwoog die hen in de gaten hielden. Voor deze taak was natuurlijk niemand beter dan Ali, de zoon van zijn oom Aboe Tâlib. De Profeet had ook een ervaren gids geregeld die hem tijdens zijn emigratie de weg zou wijzen, zijn achtervolgers bij de kruisingen op de wegen de verkeerde kant op zou sturen en hem zou helpen zich te verbergen. Deze gids was de betrouwbare en een vertrouwelijke Abdullah bin al-Uraykid, die eigenlijk ook een afdogendienaar was.

Omdat de Profeet Mohammed van een niet-moslim hulp heeft geaccepteerd, adviseren de moslim-geleerden dat met alle mensen, mits ze betrouwbaar zijn en hun taak goed doen, ongeacht hun etnische en religieuze aard een samenwerkingsverband kan worden aangegaan. Dit is zelfs noodzakelijk in onze hedendaagse multiculturele samenleving zoals Nederland.

Vertrouwen hebben in Allah (*tawakkul*) betekend eigenlijk echt van Allah houden (*mohabbatullah*). Vertrouwen is een resultaat van liefde en barmhartigheid. Dit houdt nauw verband met het liefhebben van mensen. Wie in zijn hart geen liefde voor de mensen heeft, kan ook Allah niet liefhebben en daarom niet echt op Allah vertrouwen. De beroemde Turkse dichter Yunus Emre benadrukt: *“Heb het geschapene lief vanwege de Schepper”*. Ook de door de islamitische spirituele geleerden vaak herhaalde uitdrukking *“Wie zijn zelf(nafs) kent, kent ook zijn Heer”* is een verwijzing naar deze waarheid.

Dialogo gebaseerd op vertrouwen tussen Moslims en niet-moslims

Islam is de tweede religie na het Christendom in Nederland. Dat betekent dat we elkaar onherroepelijk ontmoeten, Moslims en niet-moslims. In de woonwijk, op straat, in de winkels, op het werk, of we willen of niet, we ontmoeten elkaar. We ontmoeten en communiceren met elkaar, Moslims, Christenen, Joden, Humanisten, gelovigen en niet-gelovigen. We komen elkaar overal tegen. Nu kan die ontmoeting de vorm hebben van afwijzing, kritiek, afsluiting. Dan komen we elkaar wel tegen, maar leven we volkomen langs elkaar heen, we zitten vol kritiek op de ander, vaak voelen we ons ook bedreigd door de ander. Dat is een ongezonde, een gevaarlijke situatie. Als we totaal langs elkaar heen leven, als we elkaar niet kennen en niet willen kennen en vertrouwen, dan kunnen er elk ogenblik conflicten ontstaan. Daarom pleit ik voor een ander soort van ontmoeting waarin we elkaar leren kennen en waarderen. Met andere woorden: ik pleit voor de dialoog tussen Moslims en niet-moslims en een volledig vertrouwen van elkaar. .

Dus is het noodzakelijk om elkaar te leren verstaan, respect voor elkaar te krijgen en om elkaar te vertrouwen. Daarom moeten we zeggen dat er geen vrede zal zijn tussen volkeren, als er geen vrede is tussen aanhangers van de godsdiensten en er zal geen vrede komen tussen de aanhangers van godsdiensten als er geen dialoog is tussen hen en er zal tenslotte geen dialoog komen tussen de aanhangers van godsdiensten als er geen wederzijds vertrouwen is. Een cultuur van angst en geweld kan slechts verbannen worden middels wederzijds vertrouwen.

Kortom: er zijn vele en grote moeilijkheden, maar toch moeten we bruggen van vertrouwen bouwen en de onderlinge dialoog bevorderen. Het gaat om de gezamenlijke toekomst van ons, onze maatschappij en onze kinderen. Het vertrouwen is de weg en de brug naar een betere toekomst van vrede en een succesvolle dialoog.

3. Om over door te praten...

Vragen

1. Wat heb(t) je/u voor nieuws gehoord?
2. Wat valt je/u op in deze teksten als het gaat om vertrouwen? (verrassing, weerstand, nieuwsgierigheid...)?
3. Raken de teksten ergens aan jouw/uw leven? Kun(t) je/u iets vertellen over jouw/uw ervaringen met vertrouwen en twijfel?
4. Wat kun(t) je/u met deze teksten in het eigen leven?

Bijeenkomst 3 – Bijbel en Koran: gebruik en beleving

Bijbel en Koran (uit: 'Moslims en Christenen – Wat geloven zij?', reeks folders van de Raad van Kerken)

Mensen van het Boek

Christenen lezen en bestuderen de Bijbel als een boek, dat hun geloof en leven inspireert. Moslims kennen delen van de Koran uit het hoofd. Zij zeggen die op bij hun gebeden en bij allerlei gebeurtenissen in hun leven. Eerbied voor het heilige boek speelt bij beide groepen een gewichtige rol. Christenen en moslims zou men daarom 'mensen van het Boek' kunnen noemen. De Koran bedoelt met deze benaming vooral joden en christenen. De Bijbel biedt in het oude en nieuwe testament de samenbundeling aan van woorden, profetieën, geschiedenissen, liederen Evangelieën en brieven. In de loop van vele eeuwen zijn ze door God aan het volk Israël en de volgelingen van Jezus gegeven. De Bijbel is vertaald in meer dan 2000 talen. Zo kan de boodschap ieder mens in haar of zijn taal bereiken.

De Koran is een boek in het Arabisch. Alle vertalingen ervan zijn voor moslims slechts benaderingen van de eeuwige woorden van God. Zijn woorden werden in een oorspronkelijk Boek in de hemel bewaard. Gedurende 23 jaar ontving de profeet Mohammed, via de engel Djibriel (Gabriël), openbaringen uit dit Boek. Later zijn die samengebundeld in de Koran.

Bijbelse verhalen in de Koran

De Koran bevat een aantal verhalen die ook in de Bijbel voorkomen. Bijvoorbeeld over de schepping en de zondvloed; over Abraham, die uit zijn land wegtrekt en later zijn zoon Ismaël (niet Izaäk) moet offeren; over Jozef en Mozes, Salomo en anderen. De wonderlijke geboorte van Jezus wordt uitvoerig verteld. Hij is een groot profeet, een gezant van God. Aan hem is de openbaring –in de vorm van het Indjiel of Evangelie- voor zijn volgelingen gegeven. Hij wordt ook Messias genoemd. De bijbelse boodschap over zijn lijden, sterven en opstanding treffen we in de Koran niet aan.

Nadere kennismaking met de Koran

Het is niet gemakkelijk voor het eerst de Bijbel te lezen. Evenmin is het eenvoudig om de Koran te verstaan. De Koran geeft in 114 hoofdstukken (soera's) de boodschappen weer die de profeet Mohammed aan zijn volk moest doorgeven. De eerste soera heet al-Fatiha ('de opening'). Zij wordt vergeleken met het Onze Vader uit de Bijbel. De tekst ervan luidt:

1 In de naam van God, de erbarmner, de barmhartige. 2 Lof zij God, de Heer van de wereldebewoners, 3 de erbarmner, de barmhartige, 4 de heerser op de oordeelsdag. 5 U dienen wij en U vragen wij om hulp. 6 Leid ons op de juiste weg, 7 de weg van hen aan wie U genade geschonken hebt, op wie geen toorn rust en die niet dwalen.

Alle soera's, behalve de negende, beginnen met de aanroeping: 'In de naam van God, de Erbarmer, de Barmhartige'. De oudste en kortste soera's staan achterin. Zij roepen op de ene God te dienen en zijn profeet te volgen.

Bekend is de soera van de Toewijding (al-Ichlaas 112):

112 In de naam van God, de erbarmer, de barmhartige. 1 Zeg: "Hij is God als enige, 2 God de bestendige. 3 Hij heeft niet verwekt en is niet verwekt 4 en niet één is er aan Hem gelijkwaardig."

De latere en langere soera's staan voorin. Zij geven aanwijzingen voor het leven van de moslims gemeenschap en vermelden verhalen over de profeten.

De waarde van de Koran voor moslims

De openbaring van God zoals vastgelegd in de Koran is voor moslims uniek. God heeft, volgens hen, dezelfde openbaring ook eerder in de Torah gegeven: aan Mozes voor de joden, in het Evangelie aan Jezus voor de christenen en tenslotte in de Koran aan Mohammed, bestemd voor de hele wereld. Daardoor drukt de Koran zijn definitieve zegel op alle voorafgaande openbaringen. Veel moslims vinden dat de joden en christenen de aan hen gegeven openbaringen niet zuiver hebben bewaard. Ook zouden christenen de boodschap van Jezus verkeerd uitleggen. Moslims vinden de Koran de volmaakte openbaring van God. Daarnaast is de Bijbel meer een soort overlevering van tradities, vergelijkbaar met de overleveringen over het doen en laten van de profeet Mohammed.

De waarde van de Bijbel voor christenen

Omdat de Bijbel eerder is ontstaan, spreekt hij niet over de Koran.

Christenen hebben er moeite mee de Koran als openbaring te erkennen. Ze vinden in de Bijbel de oorspronkelijke openbaring van God. Ook hebben ze moeite met de manier waarop bijbelse gegevens een plaats en uitleg hebben gekregen in de Koran. De gegevens uit de Bijbel zijn fundamentele zekerheden voor christenen en als zodanig de beslissende inspiratiebron en maatstaf voor hun geloof.

Toch zal -in het belang van onderlinge contacten en dialoog- door christenen en moslims met wederzijds respect samen geluisterd moeten worden naar de betekenis van de boodschap, die in Bijbel en Koran voor beiden een zaak van geloof en overgave is.